

Arbetsmarknadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Arbetsmarknadsnämnden

Datum:
2021-10-05

Diarienummer:
AMN-2021-00309

Handläggare:
Eva Hellstrand

Uppföljning av avtal och uppdrag inom vuxenutbildningen

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar

1. **att** lägga informationen till handlingarna.

Ärendet

Vid årets avtals- och uppdragsuppföljning behandlades bland annat frågor om ramtid inom sfi, validering av utbildning samt avbrott i studier. En sammanfattning av uppföljningen per utbildningsanordnare presenteras i bilaga 1.

Beredning

Ärendet har beretts inom arbetsmarknadsförvaltningen.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse till nämnd 2021-10-05
Bilaga Sammanfattning av avtalsuppföljning/uppdragsuppföljning inom vuxenutbildningen 2021, 2021-10-05

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Förvaltningsdirektör

Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilaga

Handläggare:
Eva Hellstrand

Sammanfattning från avtalsuppföljning/uppdragsuppföljning inom vuxenutbildningen 2021

Bakgrund

Arbetsmarknadsförvaltningen genomför varje vår avtalsuppföljning för extern regi och motsvarande uppdragsuppföljning för vuxenutbildning i egen regi. Uppföljningen följer en i förväg utskickad dagordning och dokumenteras i särskilda minnesanteckningar för varje möte.

Innehållet i uppföljningen varierar något utifrån vad som bedömts som behov hos olika utbildningsanordnare. I år handlade mötena till exempel om uppföljning av ramtid inom sfi (specificerat utifrån kurs) och avbrott. När det gällde just avbrotten ställdes frågor som handlade om vilka kurser som har flest avbrott, vilka som är de vanligaste avbrottsorsakerna och hur skolan arbetar för att minska avbrotten i dessa kurser.

Vidare följdes lärarbehörighet upp och i olika utsträckning frågor kring bland annat validering eller ledningsorganisation.

Svaren på frågor som ställdes begärdes in till en vecka före mötet.

Följande anordnare/skolenheter var kallade och deltog i uppföljningen:

- Bergstrands utbildningar, utbildningar inom fordon och godshantering samt inom sfi
- Hermods, sfi samt grundläggande och gymnasial vuxenutbildning
- MoA Lärcentrum, utbildningar inom vård och omsorg
- Movant, utbildningar inom bygg, el och fastighet
- Utbildnings- och jobbcenter allmänna ämnen, sfi samt Lär vux
- Utbildnings- och jobbcenter yrkesämnen - vård och omsorg, barn- och fritid, trädgård, restaurang, operatörsutbildning, maskinförare (genom Maskinentreprenörerna)

Uppföljningarna sammanfattas per utbildningsanordnare. Ett urval har gjorts huvudsakligen utifrån minnesanteckningarna från uppföljningarna och vad som bedöms som mest intressant/relevant för varje skola.

Bergstrands utbildningar - yrkeskurser

Avbrott

Vanliga avbrottsorsaker enligt Bergstrands är att eleverna inte är tillräckligt intresserade mer ”måsteläsa”, även att personer får jobb leder till avbrott i studierna.

En mer generell fråga är varför elever avbryter studier utifrån att de inte har rätt uppfattning om studierna innan. Bergstrands funderar på om elever verkligen pratat med studie- och yrkesvägledare innan de börjar utbildningen även i de fall då de själva angett det i ansökan till studierna (finns särskild kryssruta). Informationsinsatser kring utbildningen som ”Öppet hus” till exempel har också varit svårt att genomföra under pandemin.

Bergstrands uppfattning är att olika anpassningar är det som skolan kan göra för att förebygga avbrott. Information ges också till elever om effekter för CSN m m.

Validering

Ingen validering under 2020 har gjorts på skolan, men många valideringsdiskussioner har genomförts enligt Bergstrands. Rektor för Bergstrands yrkesutbildningar delger skolans valideringsrutiner i särskilt dokument till förvaltningen under uppföljningsmötet.

Det skolan stött på hittills är att eleverna inte vill valideras på grund av pandemin. De är nöjda med att ha en sysselsättning eftersom de inte tror att de får ett jobb när de är klara. Enligt skolan är det kanske inte en så rejäl avmattning i branschen utan snarare att arbetsgivarna har möjlighet under pandemin att anpassa sin personalstyrka utifrån den kompetens de vill ha. Om eleven redan har betyg – så läser de inte samma kurs igen utan då får de exempelvis gå ut på arbetsplatsförlagt lärande (APL).

Plan mot kränkande behandling

Förvaltningen beskriver vid avtalsuppföljningen vad som saknas i Bergstrands plan. Det handlar om det lokala perspektivet, att göra kartläggning av eventuell förekomst av kränkande behandling på skolan, att genomföra åtgärder och att sätta upp nya mål utifrån detta arbete.

Bergstrands utbildningar – sfi

Uppföljning av ramtid inom sfi

En iakttagelse utifrån inlämnad statistik från skolan är att så få på studieväg 3 inte klarade ramtiden bättre. En förväntan är att dessa elever borde vara bättre på de digitala arbetssätten/verktygen. Förvaltningen ser inte ramtiderna som ”snåla” utan det är viktigt att titta på påverkan av pandemin. I samband med avtalsuppföljningen har skolledningen reflekterat över hur svårt det är med likvärdigheten för eleverna i studier. Hur olika möjligheten att delta är utifrån vilken teknik olika elever har tillgång till – exempelvis svårigheterna för de som har ekonomiskt bistånd och mindre resurser. Det finns dock även ljusglimtar med lärare som beskriver hur eleverna blivit mer bekväma när de sitter hemma vid dator och telefon i jämförelse med att vara i klassrum. Skolledningen vill se sfi som mer än en språkutbildning och att eleverna förbereds för att komma ut i arbetslivet och vad det kräver.

Avbrott

Utifrån skolans redovisning av avbrott inför uppföljningen begärde förvaltningen vid uppföljningsmötet in en handlingsplan gällande orsakerna till avbrotten, en uppföljning med en djupare analys. Förvaltningen kunde se att ”okänd anledning” utgjorde en stor andel av avbrotten i statistiken, vad döljer sig i den kategorin? Med en handlingsplan kan insatserna på skolan samlas gällande avbrott. Skolans rektor konstaterade också att avbrotten är något som de länge behövt studera vidare med ett behov av att kunna se effekter av nya rutiner. En handlingsplan lämnades senare in till förvaltningen i augusti.

Förvaltningen frågade vid mötet angående de könsskillnader som syns i redovisningen, där männen i högre grad avbryter sina studier. Skolans reflektion är att män ofta får jobb medan kvinnorna ofta läser vidare. Många elever försvinner på småjobb – pizzautkörning, städjobb etc. Enligt skolan blir det hattigt för dem och påverkar progressionen negativt. Kvinnor tar också i större utsträckning betyg inom ramtiden.

Hermods

Uppföljning av ramtid

Hermods framhåller i avtalsuppföljningen den omställning som skolan gjort med många förändringar. Elever har tilldelats tydlig ramtid från början och tillsammans med lärare upprättat förväntningar att man arbetar mot ramtider. Det har också från ledningens sida tagits upp i medarbetarsamtal. Ett systematiskt arbete med att följa upp elever i elevkonferenser har genomförts. Månadsvis tar studieledare fram underlag, listor med elever som behöver fångas upp utifrån progressionstakt.

Förvaltningen gav under mötet två uppdrag till Hermods i samband med uppföljning av ramtid på kurs 3C och 3D att redovisas i september.

Avbrott

Inom sfi nämner Hermods att det är många elever som läser, avbryter och sedan kommer tillbaka. Det kan finnas många orsaker till det som att det händer annat i livet där sfi inte är högprioriterat. Framöver tänker Hermods utifrån det nya avtalet med kommunen arbeta med kartläggning och mer med studieplanering tillsammans med eleven. Det ska finnas en förväntan att följa den studieplan som tas fram. Uppföljningen kommer att bli tätare. Hermods bedömer att detta kommer att minska avbrotten. Distansstudier blir ett smalare val – bara en mindre grupp elever som bedöms klara detta får möjlighet till denna studieform.

När det gäller avbrott inom grundläggande och gymnasial nivå redovisas störst andel avbrott i kurserna Programmering 1 och Kemi 1. Hermods har i sin redovisning beskrivit att de behöver ta ett helhetsgrepp angående programmering och kemi. Hermods fick vid avtalsuppföljningsmötet i uppdrag att ta fram en handlingsplan angående detta område.

MoA Lärcentrum

Avbrott

Det framgår under avtalsuppföljningen med MoA att det behöver föras en diskussion om hur avbrottsstatistiken tas fram på skolan. När MoA tar fram siffror handlar det inte om en specifik kurs – utan mer om avbrott från hela utbildningen. Förvaltningen för fram att det är bra att följa upp avbrott på kursnivå eftersom det möjliggör mer riktade åtgärder.

Psykologi beskrivs från MoA som en teoretiskt tung kurs som leder till många avbrott.

Det finns ett värde i att kunna nå elever i ett förebyggande syfte för att undvika avbrott, kunna nå elever som förstår vad de valt och vad utbildningen leder till – vad de ska jobba med framåt. Under mötet föreslogs att vidare kontakter i frågan om avbrottsstatistik tas mellan vuxenutbildningens handläggare för statistikuppgifter, och MoAs administratör utifrån de siffror som tagits fram från skolan.

Övrigt angående elevers resultat

Hur kan MoA arbeta för att nå bättre resultat gällande svenska språket? Skolan har sett när man tittar mer på kursnivå att det är språket som är ett hinder. MoA är också med i satsningen på språkutvecklande arbetssätt tillsammans med Nationellt centrum för andra språk (NC). Förvaltningen undrar hur integreringen mellan språk och yrke ser ut i utbildningarna hos MoA? Enligt skolan fungerar det bra på kombinationsutbildningen, men fungerar inte på samma sätt på undersköterskeutbildningen.

Validering

I underlaget från MoA till avtalsuppföljningen framgår att skolan under 2020 har genomfört validering för 52 elever i 84 kurser.

Förvaltningen nämner vid mötet med MoA att validering kommer att vara ett fokusområde framåt i kommunen. En bild är att validering fungerar väl inom vård- och omsorg, men det behöver skapas rutiner generellt i vuxenutbildningen. Det handlar om likvärdighet. Rektor för MoA tror att frågor kring validering blir särskilt viktigt framöver på grund av de nya kraven gällande yrkestiteln undersköterska.

Plan mot kränkande behandling

Förvaltningen har haft särskilt möte med MoA angående planen mot kränkande behandling. En reviderad plan har lämnats in från MoA som tillsammans med övriga skolans planer lagts ut på arbetsmarknadsnämndens sida på nätet samt på Teams – en gemensam kanal för utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen i Uppsala. Viktigt med planen är att det finns en röd tråd mellan kartläggning av förekomst av kränkande behandling, åtgärder och nya mål utifrån vad man sett lokalt på skolan.

Movant

Avbrott

Movant följer upp avbrott genom att skriva orsak till avbrottet. Movant nämner vid avtalsuppföljningen att skolan följer upp varför elever inte dyker upp efter 4, 10 och 15 dagar. Dessa rutiner har funnits från början, men de har inte satt sig från början. Det var en återkommande fråga under en längre tid med personalen. Förvaltningen ser en ändamålsenlig process i fråga om uppföljning av avbrott på skolan och att kommunen i stort skulle kunna lära sig av Movants arbete med detta.

Validering

Utöver det generella utvecklingsarbete som behöver göras i kommunen angående validering behöver Movant göra ett eget utvecklingsarbete på området. Förvaltningen önskade vid avtalsuppföljningen en plan från Movant hur arbetet med detta skulle gå till. I handlingsplanen ska det beskrivas hur olika yrkesroller bland personalen kan arbeta med validering, t ex hur studie- och yrkesvägledaren börjar med en inledande kartläggning, hur yrkeslärarna arbetar mer fördjupande etc. Förvaltningen begärde in handlingsplanen nedskrivna till den 1 september. En handlingsplan är nu inlämnad och behandlad med kommunens rektor för upphandlad utbildning.

Plan mot kränkande behandling

Förvaltningen förde fram vid avtalsuppföljningen att planen från Movant inte utgår från det lokala perspektivet. Movant bör till nästa plan bättre fånga den röda tråden med kartläggning, åtgärder och nya mål med ett lokalt ursprung.

Utbildnings- och jobbcenter – allmänna ämnen, sfi samt Lär vux

Uppföljning av ramtid inom sfi

Utbildnings- och jobbcenter (UJC) ser en process i att införa ramtider med målet att alla ska ha en ramtid för sina studier i början av september 2021. En diskussion handlar till exempel om hur ramtiden ska se ut för elever som studerar på kvällen. En fråga att se över framåt är också hur det ska se ut för elever på Sfi-Bas. Det förs även diskussioner gällande Sfi mamma-barn och ramtider.

Utifrån den redovisning som lämnats in till mötet är reflektionen att det inte är så många elever som tagit betyg inom ramtiden.

En aktuell fråga är hur man kombinerar extratjänster med språk så att det blir en bra effekt totalt sett. Om elevens placering innebär "isolerade öar" där inte svenska språket övas är det inte bra.

Förvaltningen frågar skolan vid uppföljningen vad de tror på konstruktionen att personer halva tiden är i skolan och i andra halvan är på arbetsplats och att det där finns språkstöd. Biträdande rektor för sfi säger att i så fall måste konceptet utvecklas. Detta språkstöd är inte jämförbart med sfi. Beslut måste här också fattas på individnivå – vissa gynnas – inte andra. Här behöver avdelningen ekonomiskt bistånd och skolan ha en tätare kommunikation. En viss elevgrupp kan behöva denna typ av insats – andra kan behöva en orienteringskurs exempelvis i läs- och skrivutveckling och stanna på skolan. Det skulle kunna föras en kommunikation om detta månadsvis för att skapa mest gynnsamma lösningar på individnivå.

AvbrottSfi

Inom sfi är studieväg 2 den största utmaningen när det gäller avbrott enligt skolan. Kanske finns det faktorer i hur kurserna är uppdelade som gör att elevens tid i utbildningen förlängs, att det kan leda till avbrott. En annan iakttagelse är att det märks att eleverna på C-kursen går in i andra aktiviteter. Förut var det mer enstaka elever som hade aktiviteter vid sidan om, idag är det vanligare enligt skolan.

Grundläggande nivå

Rektor upplever att det går bättre för eleverna när de återinfört delkurs 1 på svenska som andraspråk grundläggande nivå (SVA grund). Delkursen innehåller mycket grundläggande kunskaper och repetition. Det är viktigt då det finns ett kunskapsglapp mellan sfi och SVA grund enligt skolan. Kartläggning i inledningen av SVA grund görs för att veta vilka elever som ska placeras i delkurs 2 direkt och vilka som behöver gå in i delkurs 1.

På alla tre grundläggande kurser i matematik, svenska och engelska verkar det som att avbrotten är störst i delkurs 3. En erfarenhet från biträdande rektor är att det inte bara är i Uppsala som delkurs 3 är svårt.

Övrig fråga

Utredningen/översynen av Lärvox

Skolan har sett ett mönster där elever går länge på Lärvox utan start- och slutdatum. Mycket arbete krävs med att hitta en enklare hantering – delkurser till exempel. En elev ska veta när den kommer till Lärvox att den kursen börjar då och slutar då. Det ska vara möjligt att gå till rektor och förlänga kurser vid behov.

Det behövs en levande planering – inte statisk ”kurskatalog”. Omvärldsspaning görs i andra kommuner. Viktigt att utgå från elevernas behov – inte organisationens framhåller skolledningen.

Utbildnings- och jobbcenter, yrkesämnen

Avbrott är ingen stor fråga utifrån förvaltningens statistik för yrkeskurser i kommunens regi. I stället handlade uppdragsuppföljningen med skolledningen i huvudsak om validering och olika utmaningar samt möjligheter inom utbildningarna.

Validering

Vård och omsorg

Validering som koncept och arbetsmetod har funnits väldigt länge för vård och omsorg. Just studieformen validering startade 2019 med en grupp som blev klara sommaren 2020. Nu finns en grupp som startade 2020 och blir klara i år. Det har också funnits en valideringsutbildning som bedrivs inom ramen för Äldreomsorgslyftet. I dessa valideringsgrupper är det validerande inslag både av teoretiska kunskaper men också av praktiska kunskaper.

Det som är utmanande angående validering på reguljär utbildning enligt skolan är elever som kanske läst halva sjuksköterskeutbildningen och att de utifrån dagens organisation inte enkelt kan omvandla betygen. Det kan uppstå glapp för att kunna matcha när övrig klass börjar på nästa kurs. Rektor ser en utveckling i att kunna genomföra halvdistanstupplägg för att kunna lösa validering med mindre glapp.

Barn och fritid

Valideringen bygger mer eller mindre på samma struktur som inom vård och omsorg. Det man sett behöver utvecklas på barn och fritid är auskultation och handledning – gäller både valideringssidan men också i den reguljära utbildningen. Skolan tror att det skulle ge mycket att bredda erfarenheter genom att vara på varandras arbetsplatser. APL-samarbetet är lite svårt med utbildningsförvaltningen. Det har funnits vissa problem med personalresurser (pension – sjukskrivning) och fungerat mindre bra gällande framförhållning, men dialog förs mellan förvaltningarna.

Under uppdragsuppföljningen diskuterades också frågan om konkurrens mellan både extratjänster och APL-platser på arbetsplatserna.

Trädgård

På trädgårdsutbildningen görs enligt skolan en gedigen kartläggning innan studierna börjar för eleverna. De ringer upp varje elev och försöker matcha med APL-plats efter önskemål/behov. Eleverna är ute på APL två dagar i veckan under hela utbildningstiden. Under den korta period nuvarande rektor har varit ansvarig kan hon inte se att det är så många elever som kan valideras, men om de har kunskaper får de validera. Ett utvecklingsområde är att kunna validera mer av de teoretiska kunskaperna. Det som förekommit är validering i APL-moment.

Operatör

Konceptet är egentligen inte helt klart än – är fortfarande en ”ny” utbildning. Många elever har fått arbete i slutet av utbildningen, det har medfört att skolan kunna göra en ”baklängesvalidering” för att i efterhand testa att eleven har de kunskaper som krävs. Det gjorde att eleverna kunde bli färdiga med sin utbildning utifrån kunskapsmålen. Åtta elever har validerat APL på detta sätt.

Kock-lärling

En stor skillnad här är att de elever som startar utbildningen i regel inte har någon eller nästan ingen erfarenhet av restaurangbranschen enligt skolan. Det har inte funnits någon efterfrågan av validering på samma sätt. Det finns heller inte samma strävan efter betyg inom kockyrket. Tanken är dock att börja varje utbildningsomgång med kartläggning för att få reda på vad det finns för erfarenheter hos eleven.

Utmaningar i övrigt

Operatörutbildningen har varit det som tagit mest av rektors tid. Där har personalförändringar skett som nu gett bra effekt. Framgång för denna utbildning är också efterfrågan från branschen.

Utmaningarna inom trädgård är att det förut funnits mindre styrning av verksamheten, nu finns andra förutsättningar. Utmaning är att utveckla en annan studieform inom trädgård – t ex kombinationsutbildning eller lärling. En utmaning för kombinationsutbildning på detta område är tillgång till klassrum. Ett annat spår kan vara att utveckla Lärvox mot trädgård.